

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIFNA AF

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

FÖRSTA BANDET

ÖLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AF

SVEN SÖDERBERG OCH ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1900—1906

[111410]

16. Gräsgårds kyrkogård.

Pl. X. Fig. 16.

Literatur: L. 1313. — B. 1058. — Rhezelius, *Monumenta Runica in Ölandia*, konceptet nr 13, utskriften nr 32. — Frigelius, *Handskrifna samlingar* (se sid. 8). — Fable Burman, *Triga Supplementorum ad Runographiam Sviogothicam*, i *Nova acta regiae societatis scientiarum Upsolensis*, 1792, p. 313, nr 56. — Ahlqvist, *Ölands Historia*, II, 2. s. 107.

I Gräsgård, den näst sydligaste socknen på Ölands östra sida, har funnits en runsten, som är afbildad hos Rhezelius, i Bautil och hos Frigelius: Enligt den förstnämnde bestod denna runsten af »röd mosten» (kalksten) samt var »satt till stätta i norra kyrkluckan med inskriften vänd mot söder». På samma ställe har stenen haft sin plats, då teckningen i Bautil togs.² Senare hade den förmodligen blifvit flyttad. Ty Frigelius uppgifver år 1753, att stenen satt inmurad »i Gräsgårds kyrkogårdsmur norr om kyrkan», och stenen var då ytterligare stympad. Under det att teckningarna hos Rhezelius och i Bautil, som öfverensstämma i afscende på stenens utseende, framvisa denne såsom stympad blott nedtill, framställer Frigelii teckning stenen som afstympad äfven till höger; omkring en tredjedel af stenens bredd hade blifvit borthuggen.

Vår fig. 16, pl. X, återgifver teckningen i Bautil. För stenen uppgifvas mycket olika mått hos Rhezelius och i Bautil. Enligt den förre hade stenen en höjd af 2 alnar 15 tum (1,56 m) och en bredd vid öfverkanten af 1 aln 21 tum (1,11 m), vid brottet nedtill af 1 aln 18 tum (1,04 m). Enligt skalan i Bautil voro dessa mått: 2 alnar (1,19 m), 1 aln 11 tum (0,86 m), 1 aln 8 tum (0,79 m). Antagligen äro måtten i Bautil de rigtiga. Frigelius har som vanligt icke uppgifvit något om storleken.

¹ Liljegrens läsning **brupr**, som blifvit återopad af professor Bugge ATS X, s. 115, är förmodligen tryckfel, ty Ahlqvist, som är Liljegrens källa, har **bruthur** i öfverensstämmelse med Frigelii teckning.

² I Bautil (nr 1058) hänföres denna runsten felaktigt till Gärdslösa. Detta har föranlett, att Burman, hvars källa ytterst är Rhezelius (se ofvan s. 5), i sin afhandling *Triga supplementorum etc.* upptager inskriften såsom förbigången i Bautil. Ahlqvist anför II, 2, s. 107 inskriften efter Rhezelius såsom tillhörande Gräsgård, men II, 1 s. 231 efter Bautil såsom tillhörande Gärdslösa och har alltså icke observerat identiteten af B. 1058 och Rhezelius nr 32. Liljegren har observerat misstaget i Bautil.

Wifastr (el. *Wéfast*) är nmt. i st. för acc. På en dylik oregelbundenhet har man icke sällan exempel i runinskrifterna, t. ex. L. 40, Dybeck fol. I nr 42 **at þialfr** i st. f. **at þialf**; Dybeck 8:o nr 72 **iftia krimulf matr ko[þan]** i st. f. **man ko[þan]**. Andra exempel anföras ATS, X, s. 410. — Mellan **Uifastr** och **stai[n]** kan svårligen hafva varit rum för flera ord än *æftir*.

Vi hafva transskriberat *Sighstenn, þer* i öfverensstämmelse med de s. 12 f. uttryckta principerna. *þer* är här tonlöst på grund af det nära syntaktiska förhållandet till *bróðr*. Ifall Bautils teckning här är riktig, har detta förhållande funnit uttryck i skriften, derigenom att skiljetecknet är utelemnadt mellan **þia** och **brupr**. För Bautils teckning talar att afståndet mellan **þ** och **β** är mycket ringa. — Inskriftens **ristu** kan också hafva uttalats *ræstu* med förkortning af diftongen *æi* till *æ* framför konsonantgrupp. Vi hafva dock vid omskrifning med ljudskrift skrivit *ræistu*, enär *ræstu* otvifvelaktigt sällan förekommit.¹

GRÄSGÅRDS KYRKOGD. ÖL.

16

